

oreźną. Kadry armii polskiej wkroczyły na ziemię Królestwa Polskiego, zajmując ją na rzecz jej właściwego, istotnego, jedynego gospodarza — Ludu Polskiego, który ją swą krwawicą użyźnił i wzbogacił. Zajmują ją w imieniu Władzy Naczelnej Rządu Narodowego. Niesiemy całemu Narodowi rozkucie kajdan, poszczególnym zaś jego warstwom warunki normalnego rozwoju.

Z dniem dzisiejszym cały Naród skupić się winien w jednym obozie pod kierownictwem Rządu Narodowego. Poza tym obozem zostaną tylko zdrajcy, dla których potrafimy być bezwzględni.

Komendant Główny Wojska Polskiego
Józef Piłsudski.

ROZKAZ O POWSTANIU NACZELNEGO KOMITETU NARODOWEGO I LEGIONÓW

Naczelny Komitet Narodowy (N. K. N.), o którego powstaniu zawiadamia w poniższym rozkazie Józef Piłsudski swoich żołnierzy, powstał w dn. 16 sierpnia, w rezultacie obrad Sejmowego Koła Polskiego, złożonego z posłów polskich do Sejmu galicyjskiego i Parlamentu austriackiego.

Utworzenie Naczelnego Komitetu Narodowego i powzięcie przezeń uchwały formowania Legionów Polskich, zostało spowodowane niedostatecznym poparciem zbrojnego wystąpienia Piłsudskiego przez ludność Królestwa i nadzieją polityków galicyjskich na korzystne rozwiązanie sprawy polskiej przez Austrię. Jakkolwiek dla naczelnej idei Józefa Piłsudskiego wykładnia polityczna Naczelnego Komitetu Narodowego staje się ciężkim kompromisem, kończącym okres samodzielności politycznej i wojskowej — Piłsudski, wobec trudności, w jakich się znalazł, przyjmuje opiekę N. K. N. i oddaje swoje oddziały na kadrę Legionów Polskich. W rezultacie tej decyzji wydaje rozkaz poniższy, który wedle wytycznych Piłsudskiego zredagował Kazimierz Sosnkowski.

Kielce, 22 sierpnia 1914.

Żołnierze!

Wśród powszechnej bierności naszego społeczeństwa wypadki dziejowe zaskoczyły Polaków, zostawiając ich bez określonych decyzji, bez możliwości jednolitego i silnego postępowania.

Koniecznem było, by najśmielsi i najenergiczniejsi wzięli

na swoje barki odpowiedzialność, inicjatywę rzucenia iskry na proch.

Tę iskrę rzuciliście, dając przykład innym, jako przodownicy walki narodu polskiego o niepodległość ojczyzny.

Wystąpiliśmy jako garstka, w Kielcach ¹⁾ i pod Brzegami ²⁾ wstrzymaliśmy przemoc odwiecznego wroga, zasłaniając sobą to, co już było wolne od stopy najeźdźcy. Obecnie naród budzić się zaczyna i nie chce nas zostawić samotnymi, tak, jak byliśmy dotychczas.

W Krakowie zawiązał się Naczelny Komitet Narodowy ze wszystkich stronnictw polskich, który za zgodą austro-węgierskiej monarchii ma wystawić Legiony Polskie dla walki z Rosją. Po porozumieniu się z tajnym Rządem Narodowym w Warszawie, zgłosiłem w swoim i waszym imieniu przystąpienie do organizacji szerszej, zapewniającej wojsku polskiemu większe środki i silniejsze działanie.

Według umowy, zawartej między Naczelnym Komitetem Narodowym a dowódcą naczelnej armii austriackiej, oddziały nasze mają być kadrami dla formujących się Legionów.

Dziękuję wszystkim szarżom i żołnierzom za trudy i prace, dotąd uczynione, i chcę wierzyć, że zapał i dyscyplina wojskowa, które dotąd wykazujecie, będą dostateczną siłą, by przyszłe Legiony natchnąć pewnością zwycięstwa.

Z wiarą taką oddział nasz zejdzie na czas pewien z przednich wysuniętych linii bojowych, by dopełnić swej misji organizatorskiej.

Szef sztabu generalnego:
Kazimierz Sosnkowski.

Komendant główny:
Józef Piłsudski.

RAPORT DO KOMENDANTA LEGIONÓW GEN. BACZYŃSKIEGO

Wyjątek z raportu Józefa Piłsudskiego do gen. Baczyńskiego ³⁾ po raz pierwszy został wydrukowany w pracy

¹⁾ Kielce zajęte zostały przez oddziały Piłsudskiego w dn. 12 sierpnia, które tegoż dnia stoczyły pomyślną dla siebie utarczkę z Rosjanami.

²⁾ Po opuszczeniu w dniu 13. VIII. Kielce, w dniu 14. VIII. Piłsudski przeprowadza szereg utarczek z oddziałami 14 dywizji kawalerii rosyjskiej gen. Nowikowa nad Nidą, na linii Brzegi—Mosty.

³⁾ Rajmund Baczyński (1857—1929), gen. austr. Od 20. VIII. 1914 do 25. IX. 1914 komendant Legionów Polskich. W dniu 26. IX. komendę Leg. Pol. obejmuje gen. Karol Trzaska-Durski.